

Mediernes dækning af konflikten på det offentlige område gav ikke politikerne alibi til et hurtigt indgreb – Over 60 pct. af alle indslag og artikler i de landsdækkende medier havde hverken positiv eller negativ bias over for strejken – Forklaringen er bl.a., at medierne gjorde en indsats for ikke at blive part i den politisk betændte konflikt

Der kom ingen lig på bordet

..... Faglighed eller skøjteløb?

Mediernes neutralitet kan enten skyldes, at de lever op til journalistiske værdier om at undgå at vælge side, eller at de ikke giver sig tid til at gå i dybden, mener forskere.

MEDIERNES DÆKNING AF strejken blandt de offentligt ansatte gav ikke politikerne det alibi, der var nødvendigt for hurtigt at stoppe konflikten. Den massive omtale af de negative konsekvenser for de mange tusinde ældre og syge udeblev. For selvom mediernes omtale af strejkens ofre har været omfattende, har den samlede mediedækning indtil videre været neutral. Langt over halvdelen af de indslag og artikler, som har været bragt i tv-kanalernes nyhedsudsendelser og de store landsdækkende aviser, har hverken været positive eller negative over for strejken eller de strejkende.

Det viser Ugebrevets gennemgang af mediernes dækning af optakten til konflikten og strejkens første tre uger. Kortlægningen omfatter 185 nyhedsindslag i de to landsdækkende tv-kanalers primære nyhedsudsendelser og 293 artikler i Berlingske Tidende, Jyllands-Posten, Politiken, Ekstra Bladet, B.T. og Nyhedsavisen. Se tekstboks.

Ifølge kortlægningen er der betydelige forskelle på omfanget af mediernes dækning. Til

gængæld er der stor ensartethed, når det gælder fordelingen af positivt/negativt ladede og neutrale omtaler af konflikten. I langt de fleste medier har mere end 60 pct. af indslagene været neutrale. Politiken er topscorer med 72 pct. neutrale artikler, mens B.T. er bundprop med 50 pct. Se figur 1.

Mark Ørsten, studieleder for Journalistik på Roskilde Universitetscenter mener, at undersøgelsen viser, at medierne er bedre end deres rygte og i høj grad lever op til deres egne faglige idealer: "Medierne anklages ofte for at være politiserende, men jeres undersøgelse viser nærmest det modsatte: At medierne i forhold til dette meget politisk betændte emne har været i stand til at levere en meget fair og tilstræbt objektiv dækning. På trods af den modernisering, de journalistiske udtryksformer har undergået af hensyn til målgrupperne osv., hersker der stadig en klassisk journalistisk forestilling om, at man skal fortælle sandheden så nuanceret som muligt. Det svarer i øvrigt meget godt til resultatet af den undersøgelse af tv-dækningen af Irak-krigen, som jeg selv har været med til at lave."

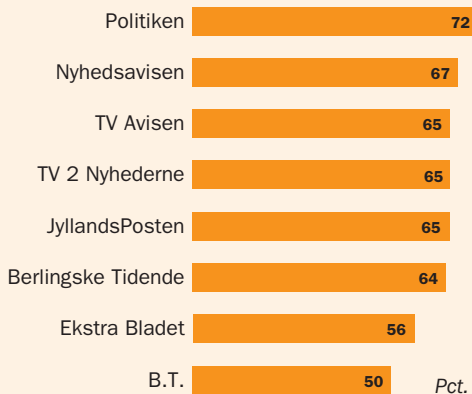
Professor ved International Center for Business and Politics på CBS, Anker Brink Lund, er knap så positiv: "På grundlag af den undersøgelse, som I har lavet, kan man naturligvis ikke sige andet, end at det ser pænt og nydeligt ud. Men jeres undersøgelse fortæller ikke noget om kvaliteten af mediernes dækning. Det kunne være spændende at undersøge nærmere, for min egen umiddelbare fornemmelse er, at neutraliteten i høj grad skyldes, at man har skøjtet hen over overfladen. Jeg har i hvert fald selv savnet nyhedsindslag og artikler, der kom mere i dybden, med hensyn til hvad konflikten egentlig handle-

MM | Sådan har vi gjort

Ugebrevets kortlægning af mediernes dækning af konflikten på det offentlige arbejdsmarked omfatter seks aviser og de to landsdækkende tv-kanalers nyhedsudsendelser. I de seks aviser er samtlige journalistiske artikler registreret og kategoriseret på to måder: efter artiklens hovedemne og efter om den kan opfattes som positiv, negativ eller neutral i forhold til strejken og de strejkende. Det samme er gjort for de to tv-kanalers primære nyhedsudsendelser: TV AVISEN (kl. 18.30 og 21) og TV 2 Nyhederne (kl. 19 og 22).

MM | Neutrale medier

Den procentvise andel af mediernes neutrale artikler/indslag om konflikten, pct.

Figur 1: Politiken har haft den højeste procentdel af neutrale artikler, mens B.T. har haft den mindste.

Kilde: Ugebrevet Mandag Morgen.

de om, hvad det er for en anerkendelseskamp, der foregår mellem de forskellige personalegrupper, og hvilke konsekvenser konflikten kan få for velfærdssamfundet og den offentlige sektor på længere sigt.”

Tungen lige i munden

Strejkehistoriernes overvejende neutralitet skyldes ikke, at medierne har ignoreret de mange tusinde gamle og syge, der er blevet ramt af konflikten. En fjerdedel af historierne i de landsdækkende aviser har handlet om strejkens ofre. Det samme gælder TV 2 Nyhederne, mens TV AVISEN har haft forholdsmæssigt færre offer-

historier. Se figur 2.

I mange tilfælde har de dog ikke været specielt negative over for strejken eller de strejkende. I stedet har de været “krydret” med positive vinkler, som at ældre på plejehjem har haft hyppigere besøg af deres pårørende, og at de børn, som ikke kunne komme i børnehaven, har hygget sig med deres bedsteforældre.

Det har givetvis også bidraget til det neutrale udtryk, at medierne – især TV AVISEN – har brugt en stor del af deres spaltemillimeter og sendetid på blot at orientere os om konflikten generelle udvikling. Historierne har drejet sig om, hvem der har strejket i hvilke dele af landet, hvor stor uenigheden er mellem parterne, og hvor store muligheder de strejkende havde for at få en gevinst ud af konflikten.

Dertil kommer, at medierne i lidt mindre omfang har brugt tid og plads på andre neutrale emner som de politiske trakasserier, nødberedskabet, arbejdsgiversiden mv.

En del af forklaringen på denne afbalancerede sagsfremstilling er formentlig, at både tv-kanaler og aviser på forhånd har været meget opmærksomme på at undgå at blive part i konflikten. De har været klar over, at mange sensationsprægede offerhistorier let kunne bidrage til at fremprovokere et politisk indgreb.

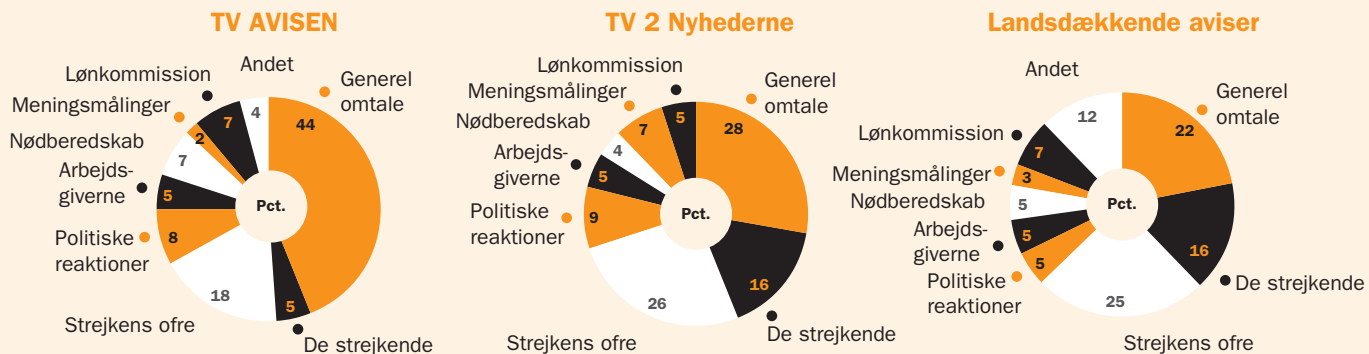
Den type historier virker især stærkt på tv, og TV AVISENs chef, Susanne Hegelund, siger da også, at man har gjort sig ekstra umage for at dække konflikten på en måde, der delte sol og vind lige: “Vi har været meget opmærksomme på, at parterne i en konflikt af denne type gør sig umage for at indynde sig hos medierne for på den måde at påvirke opinionen og udfaldet af konflikten. Vi har bestræbt os på hverken at blive

Offerhistorier

En fjerdedel af de strejkerelaterede historier har handlet om strejkens ofre. Mange af dem har dog haft positive vinkler.

MM | Ofrene er ikke blevet glemt

Nyhedsindslag og artikler fordelt på emner og medier, pct.

Figur 2: En fjerdedel af samtlige avishistorier har handlet om ofrene. Det samme har gjort sig gældende i TV 2 Nyhederne, mens TV AVISEN har haft forholdsmæssigt færre af den type historier.

Kilde: Ugebrevet Mandag Morgen.

.....

Velovervejede medier

Mange medier har haft en bevidst strategi om ikke at blive part i overenskomst-parternes spin.

spændt for den ene eller den anden vogn, og ifølge jeres undersøgelse ser det ud til at være lykkedes. Det kan vi selvfølgelig kun være tilfredse med.”

Susanne Hegelund mener, at balancegangen er lykkedes, fordi TV AVISEN har sat fagligheden i centrum. Bl.a. har en af stationens mest erfar-

jelser om balancen i bladets strejkedækning. Men ifølge avisens indenrigsredaktør, Jacob Fuglsang, begyndte de først for alvor, da konflikten var i gang: “Da den startede, tog alle det for givet, at der ville komme et regeringsindgreb efter højst ti dage. Det viste sig ikke at være tilfældet. En af årsagerne var, at de faglige organisa-

.....

“At vi har flere negativt ladede historier, er en naturlig konsekvens af, at vi er forpligtet til at dække de omkostninger, som strejken har haft for mange ældre medborgere.”

Lisbeth Knudsen, Berlingske Tidende

.....

ne arbejdsmarkedsjournalister været sat i spidsen for at levere det faglige input til nyhedsdækningen: “Det har været vigtigt at sikre det faglige niveau i en situation, hvor vi får rigtig mange henvendelser og tilbud om historier. Vores målsætning har klart været, at vi skulle dække konflikten fra alle synsvinkler: Fra de strejkendes, fra arbejdsgivernes og fra de borgere, der kom i klemme. Det har også været et mål for os at have en varierende dækning, så seerne ikke blev træt med for mange gentagelser. Undervejs har vi vurderet, om vi synes, at vi lå rigtigt.”

Berlingske Tidende er den af de store, landsdækkende aviser, der har bragt flest artikler om strejken. Og ifølge avisens ansvarshavende chefredaktør, Lisbeth Knudsen, har man også her gjort sig ekstra umage for at være alsidige: “Medierne kommer altid til at spille en væsentlig rolle i faglige konflikter, der involverer den offentlige service, fordi historierne om ofrene kan være med til at udløse et politisk indgreb. Derfor har vi gjort os meget umage for at skabe en balance, så vi både beskrev de strejkendes problemer, men selvfølgelig også dækkede konsekvenserne – uden at gøre det specielt skrækhistorieagtigt. Ifølge jeres tal er det lykkedes meget godt, og min egen fornemmelse er da også, at vores historie-miks på de fleste dage har ligget i den neutrale ende. At vi har flere negativt end positivt ladede historier, er vel en naturlig konsekvens af, at vi er forpligtet til at dække de indlysende omkostninger, som strejken har haft for f.eks. mange ældre medborgere.”

Også på Politiken har man gjort sig overve-

tioner havde en klar mediestrategi, og at nødberedskabet stort set fungerede tilfredsstillende. Vi har prøvet at finde en balance fra dag til dag, men vi har da haft diskussioner undervejs om, hvorvidt det var den rigtige balance, vi havde fundet.”

Politiken stikker mest ud blandt de undersøgte medier. Avisen har ikke alene haft det største procentvise antal af neutrale journalistiske artikler, den har også – i modsætning til alle andre – bragt flere positive end negative historier. Hvor der i stort set alle andre medier typisk har været små 15 pct. positive og godt 25 pct. negative indslag/artikler, har der i Politiken været 20 pct. positive og kun 6 pct. negative artikler. Det skyldes især, at avisen har bragt forholdsvis få artikler om konfliktens ofre.

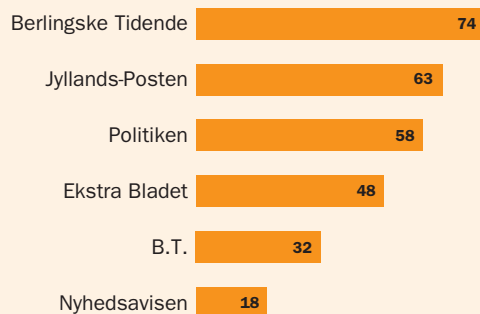
Jacob Fuglsang mener dog, at det først og fremmest beror på tilfældigheder: “Vi har i hvert fald ikke haft nogen intentioner om at støtte strejken, men har bestræbt os på at belyse den fra alle sider. En forklaring på det forholdsvis lave antal negative artikler kan være, at den ældre, som vi valgte at følge igennem konflikten, så meget positivt på tilværelsen og f.eks. glædede sig over, at strejken gav anledning til, at hun fik flere besøg af sine pårørende.”

Nyhedsavisen i bund

Mens der er en næsten forbavsende stor lighed i mediernes holdningsmæssige udtryk, er der betydelige forskelle i deres prioritering af strejkedækningen. Selvom de alle følger det velkendte mønster, hvor dækningen er i top de første par dage, men begynder at ebbe ud i løbet af uge

MM | Berlingske topper

Antal artikler om strejken i seks dagblade i perioden 11. april til 6. maj

Figur 3: De store landsdækkende aviser har prioriteret omtalen af strejken vidt forskelligt.

Kilde: Ugebrevet Mandag Morgen.

1, er der stor forskel på, hvor intensivt de enkelte medier har fulgt strejken.

Blandt aviserne er det som nævnt Berlingske Tidende, der er topscorer, når det kommer til antallet af strejkerelaterede artikler, mens Jyllands-Posten og Politiken kommer lige bagefter. Derefter er der et stykke vej ned til Ekstra Bladet og endnu længere til B.T. Nyhedsavisen er en klar agterlanterne. Se figur 3.

Det er der ifølge Nyhedsavisens ansvarshavende chefredaktør, Simon Andersen, to forklaringer på. Den ene er, at avisen endnu ikke har fundet den rette balance i prioriteringen af det, som han betegner som "systemnyheder" – altså nyheder, der f.eks. handler om de mange politiske mellemregninger på Christiansborg eller om forhandlinger mellem store organisationer som KL, Danske Regioner og fagforbundene.

“Da vi startede Nyhedsavisen, var vores analyse, at frafaldet af læserne til de traditionelle aviser skyldes, at deres 1.-sektioner i alt for høj grad var præget af systemnyheder. De nyheder ligger meget fjernt fra folks hverdag, fordi de handler om systemer, der forhandler med systemer. Derfor interesserer de kun en lille elite. Vi mener ikke, at den type nyheder skal ignoreres, for de er væsentlige for samfundet som helhed, men hidtil er det bare ikke lykkedes for os at finde en balance, der ikke skræmmer læserne væk. Derfor har vi stadig problemer med at dække f.eks. denne strejke.”

Den anden årsag er ifølge Simon Andersen, at strejken ikke har interesseret ret mange læsere: “De fleste af de historier, som de andre aviser har bragt, har i hvert fald handlet om teknokratiske mellemregninger, og der ikke er noget, der tyder på, at strejken har berørt folk særlig meget. På trods af dens store omfang har den ikke haft nogen særlig betydning for de mennesker, som det gik ud over. Nødberedskabet har været højt, og de problemer, der er opstået, er enten blevet løst hen ad vejen eller klaret af de pårørende. Jeg kan selvfølgelig ikke garantere, at der slet ikke har været nogen problemer. Men det forekommer mig, at de f.eks. på sundhedsområdet har været i miniafdelingen i forhold til de fejlbehandlinger, der sker, når der ikke er strejke.”

MM

Poul Albret | pal@mm.dk

Anne Kjær Skovgaard | ask@mm.dk

.....

Teknokratiske mellemregninger

Nyhedsavisen har bevidst holdt sig fra historier om den tekniske del af forhandlingerne. Den slags keder læserne, mener chefredaktøren.